

שלב הגמר - החידון הפומבי

סיבוב ראשון

בסיבוב זה יוקרנו שישה סרטונים שצולמו באתרי ראשית ההתיישבות. לכל שני מבחנים יוקרן סרטון על אתר מסוים. שמו של האתר יימסר במהלך ההקרנה. על כל אחד משני הנבחנים לזהות פרט מסוים בסרטון ולענות על שלוש שאלות המתייחסות לאתר ולנושאים הקשורים בו.

נקודות: זיהו הפרט יזכה את הנבחן ב־2 נקודות ותשובה נכונה לכל שאלה תקנה לו 3 נקודות נוספות, בסך הכול אפשר לצבור 11 נקודות בסיבוב זה.

1. לנבחן הראשון ולנבחן השני - מחנה העצורים בעתלית

זיהוי פרטים:

לנבחן הראשון - צריף החיטוי (הדיזינפקציה).

לנבחן השני - דוד הקיטור בצריף החיטוי (הדיזינפקציה).

שאלות לנבחן הראשון:

1. היכן נמצא מוזיאון ההעפלה?
2. באיזה מבנה הוא שוכן?
3. מה היה שם המבנה לפני שהפך למוזיאון?

תשובות:

1. מוזיאון ההעפלה נמצא בחיפה.
2. הוא שוכן בנחתת לשעבר ששימשה כאוניית מעפילים.
3. שמה היה "אף על פי כן".

שאלות לנבחן השני:

1. באיזו שנה שוחררו מעפילים ממחנה עתלית על ידי אנשי הפלמ"ח?

תשובות:

2. מי פיקד על המבצע בשטח?
3. לאן הוברחו מרבית המעפילים?
1. בשנת 1945 (בתשעה באוקטובר - די בציון השנה).
2. המפקד בשטח היה יצחק רבין, בעל הדרגה הבכירה ממנו היה נחום שריג (סרגיי), מפקד הגדוד הראשון של הפלמ"ח (כל אחת משתי תשובות אלה תתקבל).
3. המעפילים הוברחו לקיבוץ בית אורן שבכרמל ומשם הורדו דרך נחל נחש (ששמו הוסב לאחרונה ל"נחל מעפילים") לקיבוץ יגור.

2. לנבחן השלישי ולנבחן הרביעי - נווה צדק בתל אביב

זיהוי פרטים:

לנבחן השלישי - בית החרושת ללבנים של האחים שלוש ליד בית שלוש בנווה צדק.
לנבחן הרביעי - הגשר (גשר שלוש) מעל המסילה יפו-ירושלים.

שאלות לנבחן השלישי:

1. מי בנה את הבית הראשון בנווה צדק?
2. אילו מגרשים לבנייה היו היקרים ביותר?
3. כמה זכו בבתים בהגרלה הראשונה?

תשובות:

1. הבית הראשון בנווה צדק נבנה על ידי אהרון דוד שלוש.
2. המגרשים הפינתיים היו היקרים יותר כי "שם ערכם שווה יותר".
3. בהגרלת הבתים הראשונה זכו עשרה בלבד!

שאלות לנבחן הרביעי:

1. איזו חברה רכשה את האדמות לנווה צדק?
2. מה היה שמם של שני הרחובות הראשונים בשכונה?
3. איזה תפקיד רם מילא אחרי כן בתל אביב אחד מבני משפחת רוקח ממייסדי השכונה?

תשובות:

1. חברת "עזרת ישראל" הקימה את "חברת נווה צדק לבניין בתים - יפו" (כל אחת מהתשובות תתקבל).
2. שני הרחובות הראשונים היו שטיין ורוקח.
3. ישראל רוקח היה ראש עיריית תל אביב בין השנים 1936-1953.

לנבחן החמישי ולנבחן השישי - מכון איילון

זיהוי פרטים:

לנבחן החמישי - מכונת ההרכבה - הכנסת הקליע לתרמיל אחרי מילוי אבק השריפה.

לנבחן השישי - המכונה לבדיקת טיב הכדורים - (מטווח לצורך זה).

שאלות לנבחן החמישי:

1. איזה ארגון מחתרתי הפעיל את המכון?
2. מאיזה גרעין תנועת נוער היו מרבית העובדים בו?
3. איזה יישוב הם הקימו אחרי כן במקום אחר?

תשובות:

1. תע"ש (תעשייה צבאית) הפעילה את המכון במסגרת ארגון ההגנה (ומספיקה תשובה אחת מאלה).
2. העובדים היו מגרעין הצופים א'.
3. היישוב שהקימו הוא מעגן מיכאל.

שאלות לנבחן השישי:

1. מה היה שמה של הגבעה שעליה הוקם מכון איילון?
2. מדוע נקראה כך?
3. כמה כדורי תת מקלע סטן יוצרו למיטב ידיעתך בתקופת פעולתו של המכון?
 1. השם היה "גבעת הקיבוצים".
 2. כאן ישבו הכשרותיהם של מספר קיבוצים לפני שעלו להתיישבות על הקרקע שהוקצתה להם, ומכאן השם.
 3. מאמצע 1946 ועד קום המדינה ב־1948 ייצרו במכון למעלה משני מיליון כדורי תת מקלע סטן.

תשובות:

לנבחן השביעי ולנבחן השמיני – זכרון יעקב

זיהוי פרטים:

לנבחן השביעי - בית אהרונסון בזכרון יעקב.

לנבחן השמיני - מגדל המים ברחובה הראשי של זכרון יעקב.

שאלות לנבחן השביעי:

1. מה היה שמה הערבי של זכרון יעקב לפני הקמת המושבה?
2. מאיזו ארץ באו מרבית מייסדיה?
3. איזה יישוב נוסף הקימו יוצאי ארץ זו בגליל?
 1. שם הכפר הערבי היה זמארין.
 2. המייסדים היו עולים מרומניה.
 3. היישוב בגליל שהוקם גם הוא באותם ימים על ידי עולי רומניה היה ראש פינה.

תשובות:

שאלות לנבחן השמיני:

1. באיזו שנה הוקמה זכרון יעקב?
2. על שם מי היא נקראת?
3. מה היה מספר המשפחות שהתיישבו כאן בתחילה?

תשובות:

1. זכרון יעקב הוקמה בשנת 1882.
2. נקראת על שם יעקב רוטשילד, אביו של "הנדיב הידוע".
3. מספר המשפחות היה שישים.

4. לנבחן התשיעי ולנבחן העשירי - מקווה ישראל

זיהוי פרטים:

לנבחן התשיעי - בית הכנסת וחדרי הלימוד
לנבחן העשירי - בניין ההנהלה (בית קראוזה).

- #### **שאלות לנבחן התשיעי:**
1. מתי הוקם בית הספר החקלאי במקווה ישראל?
 2. מי היה המייסד?
 3. איזו פגישה חשובה התקיימה ליד שערי המוסד בשלהי המאה הקודמת?

תשובות:

1. בית הספר הוקם ב־1879 (תר"ל).
2. המייסד היה קרל נטר.
3. הרצל והקיסר וילהלם השני נפגשו כאן ב־27.10.1898, י"א מרחשון תרנ"ט.

במקווה ישראל התקיימה גם פעילות מחתרתית ובין היתר ייצרו בה נשק.

שאלות לנבחן העשירי:

1. מי היה המורה הממציא שעבד במקווה?
2. איזה כלי נשק שהמציא הופעל לראשונה על ידי ההגנה בשכונת אבו כביר?

3. איזה פריט נשק נשא את האותיות U.S.A ?

1. דוד לייבוץ המציא ובנה את ה"דודיקה" וכן שכלל פצצות יד, המציא מכונה ל"הבראת" כדורים והשביח רימון אמריקאי והתאימו לירייה ממדוכה (כל אחת מתשובות אלו תתקבל).
2. הדודיקה שנשאה את שמו של דוד לייבוץ הופעלה לראשונה באבו כביר.

3. לשם הטעיה סומנו על הרימון האותיות U.S.A והיו אלה ראשי התיבות של המילים ביידיש - "אונזרע שטיקל ארבייט", כלומר "חתיכת עבודה שלנו"...

תשובות:

לנבחן האחד עשר ולנבחן השנים עשר, היכל הגבורה - בית הסוהר במגרש הרוסים בירושלים.

זיהוי פרטים:

לנבחן האחד עשר - המחצלת - בורש.

לנבחן השנים עשר - הדלי שכינזו בבית הסוהר היה - קרדל.

- שאלות לנבחן האחד עשר:**
1. לאיזה מכלול מבנים שייך מבנה זה?
 2. ציין את שם החברה שבנתה את המבנה?
 3. למה שימש באותם ימים?

תשובות:

1. למכלול המבנים ב"מגרש הרוסים".
2. "החברה הפרבולסבית לאה"ק" שפטרוניה היו הצאר הרוסי ומקורביו.
3. שימש כאכסניה לנשים.

שאלות לנבחן השנים עשר:

1. כמה אסירי לח"י ואצ"ל הצליחו לברוח מכאן בפברואר 1948?
2. איך ברחו?
3. מי היו השניים שנידונו לגרדום והתאבדו לפני ביצוע גזר הדין?

תשובות:

1. מספר הנמלטים היה 12.
2. דרך מנהרה שכרה.
3. השניים שפוצצו עצמם ברימון היו משה ברחאני איש לח"י ומאיר פינשטיין איש האצ"ל.